

SIKKERHETS DATABLAD

Fosforkobberlodd 2%, 5% og 15%

SDS i henhold til EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDSFORORDNING (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering og godkjenning av samt begrensninger for kjemikalier (REACH), Annex II-EU

AVSNITT 1: IDENTIFIKASJON AV STOFFET/STOFFBLANDINGEN OG AV SELSKAPET/FORETAKET

Utgitt dato 20.10.2014

1.1. Produktidentifikator

Kjemikaliets navn Fosforkobberlodd 2%, 5% og 15%
Artikkelnr. 5202-1020, 5202-1025, 5202-1030, 5202-1120, 5202-1125, 5202-1130, 5205-1020, 5205-1025, 5205-1030, 5205-1120, 5205-1125, 5205-1130, 5215-1020

1.2. Identifiserte relevante bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som det advares mot

Produktgruppe Ubelagt sølvfosforkobberlodd
Kjemikaliets bruksområde Lodding av kobber

1.3. Opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet

Distributør

Firmanavn GasIQ AB
Postadresse Täljstensvägen 5
Postnr. SE-443 61
Poststed Stenkullen
Land Sverige
Telefon +46 302-246 85
Hjemmeside <http://www.gasiq.com>

1.4. Nødtelefonnummer

Nødtelefon Giftinformasjonen: 22 59 13 00

AVSNITT 2: FAREIDENTIFIKASJON

2.1. Klassifisering av stoffet eller stoffblandingen

Klassifisering merknader Klassifisering i henhold til 67/548/EEC eller 1999/45/EC: Ikke klassifisert.

2.2. Merkingselementer

S-setninger Sikkerhetsdatablad er til rådighet for profesjonelle brukere på anmodning.

2.3 Andre farer

PBT / vPvB PBT-/vPvB-vurdering ikke utført.
Helseeffekt Hyppig innånding av partikler/gass, som dannes ved lodding, over lengre tid øker faren for å utvikle lungesykdommer.
Fare for brannskader ved arbeid med varmt produkt.
Miljøeffekt Produktet inneholder kobber, som i finfordelt form er meget giftig for vannlevende organismer og kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet.

AVSNITT 3: SAMMENSETNING/OPPLYSNINGER OM BESTANDELER

3.2. Stoffblandinger

Komponentnavn	Identifikasjon	Klassifisering	Innhold
Kobber	CAS-nr.: 7440-50-8 EC-nr.: 231-159-6		80 - 91,5 %
Fosfor, rødt	CAS-nr.: 7723-14-0 EC-nr.: 231-768-7 Indeksnr.: 015-002-00-7	F; R11 R16 R52, R53 Flam. Sol. 1; H228 Aquatic Chronic 3; H412	< 10 %
Sølv	CAS-nr.: 7440-22-4 EC-nr.: 231-131-3		2 - 15 %
Komponentkommentarer	Se avsnitt 16 for forklaring av R- og H-setninger.		

AVSNITT 4: FØRSTEHJELPSTILTAK

4.1. Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Generelt	Nødtelefon: se avsnitt 1.4. Ved bevisstløshet eller alvorlige tilfeller, ring 113.
Innånding	Sørg for ro, varme og frisk luft. Kontakt lege hvis ikke alt ubehag gir seg. Etter en kraftig eksponering for lodderøyk, ha lege i umiddelbar nærhet - lungeødem kan oppstå etter flere timer.
Hudkontakt	Brannskader: Skyll straks med vann. Fjern klær som ikke er fastbrent, under skyllingen. Tilkall ambulans. Fortsett skyllingen under transport til sykehus.
Øyekontakt	Brannskader: Skyll straks med mye vann i flere minutter. Tilkall ambulans. Fortsett skyllingen under transport til sykehus.
Svelging	Skyll straks munnen og drikk rikelige mengder vann. Kontakt lege hvis ikke alt ubehag gir seg.

4.2. De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

Akutte symptomer og virkninger	Innånding av lodderøyk kan gi hoste, pustevansker og influensalignende symptomer med feber (metallrøykfeber). Hudkontakt kan gi rødme, svie og evt. misfarging av huden. Øyekontakt med støv eller lodderøyk kan gi irritasjon og svie. Svelging - lite relevant eksponeringsvei, men kan fremkalle magesmerter, brekninger, diaré, vekttap, hodepine, influensalignende symptomer (metallrøykfeber).
Forsinkede symptomer og virkninger	Ved kraftig eksponering kan lungeødem oppstå etter flere timer. Hyppig innånding av partikler/gass som dannes ved lodding over lengre tid, øker faren for å utvikle lungesykdommer. Gjentatt eksponering kan gi kroniske øyeproblemer som lysfølsomhet, rennende øyne, svie og nedsatt syn.

4.3. Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Annen informasjon	Symptomatisk behandling.
-------------------	--------------------------

AVSNITT 5: BRANNSLOKKINGSTILTAK

5.1. Slökkingsmidler

Passende brannslukningsmidler	Hvis mulig, bruke brannslukker egnet for metallbrann (pulver type D). Ellers, velg pulver, karbondioksid (CO ₂) eller vanntåke til mindre branner.
Uegnete brannslukningsmidler	Bruk ikke vann.

5.2. Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Brann- og eksplosjonsfarer	Ved brann eller høy temperatur dannes giftige og irriterende gasser, bl.a: Kobberoksider. Sølvoksider. Fosforoksider. Nitrøse gasser (NO _x).
----------------------------	--

5.3. Råd til brannmannskaper

Personlig verneutstyr

Bruk trykkluftmaske når kjemikaliet er involvert i brann.

Annen informasjon

Beholdere i nærheten av brann flyttes straks eller kjøles med vann. Forhindre utslipp av slukningsvann ned i avløpet. Brannslukningsvann må fjernes i overensstemmelse med de lokale myndigheters forskrifter.

AVSNITT 6: TILTAK VED UTILSIKTET UTSLIPP

6.1. Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner

Sikkerhetstiltak for å beskytte personell

Sørg for tilstrekkelig ventilasjon. Benytt personlig verneutstyr som angitt i avsnitt 8.

6.2. Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

Sikkerhetstiltak for å beskytte ytre miljø

Forhindre utslipp til kloakk, vassdrag eller grunn.

6.3. Metoder og materialer for oppsamling og rensing

Metoder for opprydding og rengjøring

Hvis produktet er smeltet, la det størkne først. Spill samles opp i egnede beholdere og leveres til destruksjon som avfall iht. avsnitt 13.

6.4. Henvisning til andre avsnitt

Andre anvisninger

Se også avsnitt 8 og 13.

AVSNITT 7: HÅNDTERING OG LAGRING

7.1. Forsiktighetsregler for sikker håndtering

Håndtering

Unngå innånding av gass, røyk, damp. Sørg for tilstrekkelig ventilasjon. Mekanisk ventilasjon eller punktavsug er påkrevd. Bare personer med adekvat trening skal bruke kjemikaliet. Se Arbeidstilsynets forskrift "Sveising, termisk skjæring, termisk sprøyting, kullbuemeisling, lodding og sliping (Varmt arbeid).

Beskyttende tiltak

Råd om generell yrkeshygiene

Vask hendene etter kontakt med kjemikaliet. Bytt tilsølte klær og ta av verneutstyr før måltidet. Ikke røyk, drikk eller spis på arbeidsplassen.

7.2. Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforenligheter

Oppbevaring

Oppbevares i originalemballasjen. Lagres kjølig, tørt og i tett lukket beholder.

Betingelser for sikker oppbevaring

Råd angående samlagring

Lagres adskilt fra: Sterke oksidasjonsmidler. Sterke syrer. Brannfarlig eller brennbart materiale. Næringsmidler og dyrefôr.

7.3. Særlig(e) sluttanvendelse(r)

Spesielle bruksområder

Se avsnitt 1.2.

AVSNITT 8: EKSPONERINGSKONTROLL/PERSONBESKYTTELSE

8.1. Kontrollparametere

Tiltaks- og grenseverdier

Komponentnavn	Identifikasjon	Verdi	Norm år
Kobber (støv)	CAS-nr.: 7440-50-8 EC-nr.: 231-159-6	8 t.: 1 mg/m ³	2007
Kobber (røyk)	CAS-nr.: 7440-50-8 EC-nr.: 231-159-6	8 t.: 0,1 mg/m ³	2009
Sølv, metallstøv og røyk	CAS-nr.: 7440-22-4 EC-nr.: 231-131-3	8 t.: 0,1 mg/m ³	2009
Nitrogendioksid	CAS-nr.: 10102-44-0 EC-nr.: 233-272-6	8 t.: 0,6 ppm 8 t.: 1,1 mg/m ³	2011

	Indeksnr.: 007-002-00-0		
	Synonymer: Nitrogendioksid		
Nitrogenoksid	CAS-nr.: 10102-43-9	8 t.: 25 ppm	2007
	EC-nr.: 233-271-0	8 t.: 30 mg/m ³	

Annen informasjon om grenseverdier Referanser (lover/forskrifter): FOR 2011-12-06 nr 1358 Forskrift om tiltaks- og grenseverdier.
Nitrogenoksider dannes ved høy temperatur. Derfor bør grenseverdiene for disse gassene vurderes.

8.2. Eksponeringskontroll

Begrensning av eksponering på arbeidsplassen

Sørg for tilstrekkelig ventilasjon, inkl. lokal røykavtrekk, for å sikre at fastsatte eksponeringsgrenser ikke overskrides. Personlig verneutstyr skal være CE-merket og bør velges i samarbeid med leverandøren av slikt utstyr. Det anbefalte verneutstyret og de angitte standardene er veiledende. Standarder skal være av nyeste versjon.
Risikovurdering av den aktuelle arbeidsplassen/-operasjonen (faktisk risiko) kan medføre andre vernetiltak.

Åndedrettsvern

Åndedrettsvern

Bruk ventilforsynt åndedrettsvern med P3 eller B/P2-filter eller helst en friskluftmaske. Bruk friskluftmaske i trange eller lukkede rom.

Håndvern

Håndvern

Benytt hansker som er hensiktsmessige for arbeidsoperasjonen. Benytt hansker av motstandsdyktig materiale, f.eks.: Lær. Ved arbeid med varmt produkt brukes varmebestandige hansker. Hanske må velges i samarbeid med hanskeleverandøren, som kan opplyse om hanskematerialets gjennomtrengningstid.

Øye- / ansiktsvern

Øyevern

Bruk godkjente vernebriller eller ansiktsskjerm.

Hudvern

Annet hudvern enn håndvern

Bruk beskyttelsesklær som dekker armer og ben.

Annen informasjon

Annen informasjon

Mulighet for øyeskylling bør finnes på arbeidsplassen.

AVSNITT 9: FYSISKE OG KJEMISKE EGENSKAPER

9.1. Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

Tilstandsform	Fast stoff
Farge	Metallisk. Kobber
Lukt	Karakteristisk
Kommentarer, Luktgrense	Ikke bestemt.
Kommentarer, pH (handelsvare)	Ikke relevant.
Smeltepunkt/smeltepunktintervall	Verdi: 645-825 °C
Kokepunkt / kokepunktintervall	Verdi: 2595 °C
	Testmetode: (gjelder ren kobber)
Kommentarer, Flammepunkt	Ikke relevant.
Kommentarer,	Ikke bestemt.
Fordampningshastighet	
Antennelighet (fast stoff, gass)	Ikke relevant.
Kommentarer, Eksplosjonsgrense	Ikke bestemt.
Kommentarer, Damptrykk	Ikke bestemt.
Kommentarer, Damptetthet	Ikke bestemt.
Relativ tetthet	Verdi: ~ 8,4 g/cm ³
Løselighetsbeskrivelse	Uoppløselig i vann.

Kommentarer, Fordelingskoeffisient: n-oktanol / vann	Ikke relevant.
Kommentarer, Selvantennelighet	Ikke relevant.
Kommentarer, Dekomponeringstemperatur	Ikke bestemt.
Kommentarer, Viskositet	Ikke relevant.
Eksplorative egenskaper	Ikke eksplosiv.
Oksiderende egenskaper	Ikke oksiderende.

9.2. Andre opplysninger

Andre fysiske og kjemiske egenskaper

Fysiske og kjemiske egenskaper	Strekkestyrke: 250 N/mm ² Arbeidstemperatur: 710 °C (2% Ag)/ 715 °C (5% Ag)/ 705 °C (15% Ag)
Kommentarer	Ingen ytterligere informasjon er tilgjengelig.

AVSNITT 10: STABILITET OG REAKTIVITET

10.1. Reaktivitet

Reaktivitet	Ingen testresultater tilgjengelig.
-------------	------------------------------------

10.2. Kjemisk stabilitet

Stabilitet	Kjemikaliet er stabilt ved de angitte lagrings- og bruksbetingelsene.
------------	---

10.3. Mulighet for farlige reaksjoner

Risiko for farlige reaksjoner	Oppstår ved kontakt med materialer som skal unngås (seksjon 10.5) og ved ulempelege forhold (avsnitt 10.4).
-------------------------------	---

10.4. Forhold som skal unngås

Forhold som skal unngås	Unngå temperaturer over den anbefalte arbeidstemperaturen.
-------------------------	--

10.5. Uforenlige materialer

Materialer som skal unngås	Sterke oksidasjonsmidler. Sterke syrer.
----------------------------	---

10.6. Farlige nedbrytingsprodukter

Farlige spaltningsprodukter	Ingen under normale forhold. Irriterende og helseskadelige metalloksider kan utvikles ved oppvarming over den anbefalte arbeidstemperaturen, f.eks. etsende fosforpentoksid. Se også avsnitt 5.2.
-----------------------------	---

AVSNITT 11: TOKSIKOLOGISKE OPPLYSNINGER

11.1. Opplysninger om toksikologiske virkninger

Toksikologisk informasjon

LD50 oral	Verdi: > 2000 mg/kg Forsøksdyreart: rotte (OECD 401) Kommentarer: Gjelder sølv
-----------	--

Øvrige helsefareopplysninger

Generelt	Selve produktet oppfyller ikke kriteriene for klassifisering som farlig eller irriterende, men når lodding skjer oppstår lodderøyk som inneholder svært små partikler som er skadelige ved innånding og øyekontakt.
----------	---

Potensielle akutte effekter

Innånding	Lodderøyk kan gi irriterte luftveier, astmaliknende symptomer, hodepine, tretthet, svimmelhet og influensalignende symptomer. Ved kraftig eksponering kan lungeødem oppstå etter flere timer.
Hudkontakt	Kobberstøv kan gi rødhet, svie og eksem-lignende hudproblemer (dermatitt) hos følsomme individer. Langvarig eller gjentatt kontakt kan gi grønn-blå, resp. grønn-sort misfarging av huden.
Øyekontakt	Støv og lodderøyk i øynene kan gi irritasjon og svie. Gjentatt eksponering kan gi kroniske øyeproblemer som lysfølsomhet, rennende øyne, svie og nedsatt

Svelging	syn. Lite relevant eksponeringsvei. Kan virke irriterende og fremkalle magesmerter, brekninger, diaré, vekttap, hodepine, influensalignende symptomer (metallrøykfeber).
Irritasjon	Klassifiseringskriteriene er ikke oppfylt.
Etsende	Klassifiseringskriteriene er ikke oppfylt.

Forsinket / Repeterende

Allergi	Kriteriene for klassifisering kan på grunnlag av de foreliggende data ikke anses for å være oppfylt.
Kroniske effekter	Hyppig innånding av partikler/gass som dannes ved lodding over lengre tid, øker faren for å utvikle lungesykdommer.
Spesifikke målorgantoksisitet - enkelt eksponering	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett å være oppfylt.
Spesifikke målorgantoksisitet - gjentatt eksponering	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett å være oppfylt.

Kreftfremkallende, mutagene og reproduksjonstoksiske

Kreft	Kriteriene for klassifisering kan på grunnlag av de foreliggende data ikke anses for å være oppfylt.
Arvestoffskader	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett å være oppfylt.
Reproduksjonsskader	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett å være oppfylt.

AVSNITT 12: ØKOLOGISKE OPPLYSNINGER

12.1. Giftighet

Økotoksisitet	Produktet inneholder kobber (et tungt metall), som i finfordelt form er meget giftig for vannorganismer, og som kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet.
---------------	--

12.2. Persistens og nedbrytbarhet

Persistens og nedbrytbarhet	Produktet består utelukkende av uorganiske forbindelser som ikke er bionedbrytbare.
-----------------------------	---

12.3. Bioakkumuleringsevne

Bioakkumulasjonspotensial	Produktet inneholder potensielt bioakkumulerbare stoffer (BCF > 100).
Kommentarer til bioakkumulering	BCF: 154,5 (Fosfor, rødt) 29 (Kobber) 3300 (Sølv) Kilde: litteratur

12.4. Mobilitet i jord

Mobilitet	Ikke ansett som mobil.
-----------	------------------------

12.5. Resultater av PBT og vPvB vurdering

PBT vurderingsresultat	PBT-vurdering ikke utført.
vPvB vurderingsresultat	vPvB-vurdering ikke utført.

12.6. Andre skadevirkninger

Andre skadevirkninger / annen informasjon	Forhindre utslipp til kloakk, vassdrag eller grunn.
---	---

AVSNITT 13: DISPONERING

13.1. Avfallsbehandlingsmetoder

Egnede metoder til fjerning av kjemikaliet	Gjenvinn eller gjenbruk hvis mulig. Koden for avfall (EAL-kode) er veiledende. Bruker må selv angi riktig EAL-
--	---

	kode hvis bruksområdet avviker.
Produktet er klassifisert som farlig avfall	Nei
Avfallskode EAL	EAL: 17 04 07 metaller i blanding EAL: 20 01 40 metall

AVSNITT 14: TRANSPORTOPPLYSNINGER

14.1. FN-nummer

Kommentar Ikke farlig gods.

14.2. FN-forsendelsesnavn

Kommentar Ikke relevant.

14.3. Transportfareklasse(r)

Kommentar Ikke relevant.

14.4. Emballasjegruppe

Kommentar Ikke relevant.

14.5. Miljøfarer

Kommentar Ikke relevant.

14.6. Særlige forsiktighetsregler ved bruk

Spesielle forholdsregler Ikke relevant.

14.7. Bulktransport i henhold til vedlegg II i MARPOL 73/78 og IBC-regelverket

Forurensning kategori Ikke relevant.

AVSNITT 15: OPPLYSNINGER OM BESTEMMELSER

15.1. Særlige bestemmelser/særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for stoffet eller stoffblandingen

Referanser (Lover/Forskrifter) FOR 2002-07-16-1139: Forskrift om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier med senere endringer.
Fra Forskrift om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP) av 16.06.2012 med senere endringer.
Avfallsforskriften, FOR 2004-06-01 nr 930, fra Miljøverndepartementet.
FOR 2009-04-01 nr 384: Forskrift om landtransport av farlig gods med senere endringer, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.
FOR 1998-02-26 nr 179: Forskrift om sveising, termisk skjæring, termisk sprøyting, kullbuemeisling, lodding og sliping (varmt arbeid).

15.2. Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Vurdering av kjemikaliesikkerhet er gjennomført Nei

AVSNITT 16: ANDRE OPPLYSNINGER

Leverandørens anmerkninger	Informasjonen i dette dokument skal gjøres tilgjengelig for alle som håndterer kjemikaliet.
Liste over relevante R-setninger (i seksjon 2 og 3).	R11 Meget brannfarlig. R52 Skadelig for vannlevende organismer. R16 Eksplosjonsfarlig ved blanding med oksiderende stoffer. R53 Kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet.
Liste over relevante H-setninger (i seksjon 2 og 3).	H412 Skadelig, med langtidsvirkning, for liv i vann. H228 Brannfarlig fast stoff.
Brukte forkortelser og akronymer	BCF: BioConcentration Factor. Biokonsentrasjonsfaktor. LD50: Dødelig dose, den dosen som dreper 50% av en populasjon PBT: Persistent, Bioakkumulerende og Toksisk (giftig)

Viktigste kilder ved utarbeidelsen av Sikkerhetsdatabladet (ikke norske)	vPvB: veldig Persistent og veldig Bioakkumulerende Sikkerhetsdatablad fra leverandør datert: 18.11.2011
Versjon	1
Ansvarlig for Sikkerhetsdatablad	GasIQ AB